

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI HEDELMÄ- JA VIHANNESALAN TUOTTAJAORGANISAATIOTUESTA

Pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetus hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta.

Asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) jäljempänä *markkinajärjestelylaki*, momenttien 19 §:n 3, 20 §:n 2, 21 § 2, 22 §:n 1 ja 2, 22 b §:n 3, 23 §:n 2, 24 §:n 4, 25 §:n 1, ja 73 §:n 2 nojalla.

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

1.1 Asian tausta

Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetukset yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamiseksi julkaistiin joulukuussa 2021. Uudistus toimeenpannaan kolmella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella, joista keskeisimmin ehdotettua asetusta koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) [2021/2115](#), jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta, jäljempänä *suunnitelma-asetus*, III osaston III luvun säännösten täytäntöönpanosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten toimeenpanemiseksi komissiolle annettiin toimivalta antaa alempiasteisia delegoituja ja täytäntöönpanoasetuksia. Näistä asetusehdotuksen kannalta keskeisin on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115 täydentämisestä lisävaatimuksilla eräille tukitoimityypeille, jotka jäsenvaltiot täsmentävät mainitun asetuksen mukaisissa, vuosia 2023— 2027 koskevissa YMP:n strategiasuunnitelmissaan, sekä säännöillä, jotka koskevat hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevassa toimenpidevaatimuksessa (GAEC-toimenpidevaatimus) 1 mainittua osuutta annettu komission delegoitu asetus (EU) [2022/126](#), jäljempänä *suunnitelma-asetusta täydentävä delegoitu asetus*.

Euroopan Unionin yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksella EU:n jäsenvaltioille annettiin aiempaa paremmat mahdollisuudet laatia kunkin valtion olosuhteisiin soveltuva tukijärjestelmä. Myös järjestelmän toimeenpano, tukien maksatus, valvonta ja tulosten seuraaminen, jäivät enemmän jäsenvaltioiden vastuulle. Uudistuksessa EU:n sääntelyä kevennettiin ja vastuuta toimeenpanosta siirrettiin jäsenvaltioille.

YMP uudistuksen myötä Suomi laati uuden YMP strategiasuunnitelman (jäljempänä *suunnitelma*) ([linkki suunnitelmaan](#)). YMP uudistuksen myötä hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuen keskeisin laki markkinajärjestelylaki on uudistettu ja näin myös hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta annettu valtioneuvoston asetus on uudistettava.

1.2 Asetuksenantovaltuudet

Ehdotuksessa annettaisiin tarkempia säännöksiä toimintaohjelmaa koskevista vaatimuksista ja sen esittämistä koskevista määräajoista 19 §:n 3 nojalla, tukikelpoisista toimenpiteistä 20 §:n 2 momentin nojalla, ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimista ja toimenpiteistä 21 §:n 2 momentin nojalla, tukikelpoisista kustannuksista 22 §:n ja 1 momentin nojalla ja tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärästä ja sen korottamisesta 22 §:n ja 2 momentin nojalla.

Ehdotuksessa säädettäisiin määräaika toimintaohjelmaan sisältyvän toimintarahaston hyväksymisen hakemiselle 22 b §:n 3 momentin nojalla, hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden vuosittaisen arvion toimintarahastonsa suuruudesta seuraavana toimintaohjelman toteuttamisvuonna ilmoittamiselle säädettäisiin määräaika 23 §:n 2 momentin nojalla. Ehdotuksessa säädettäisiin myös toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta, sekä maksun hakemisen määräajoista 24 §:n 4 momentin nojalla, toimintaohjelman ja toimintarahaston muutosten hakemisen määräajasta 25 §:n 1 momentin nojalla. Ehdotuksessa säädettäisiin lisäksi tarkemmin tuen maksamisesta useassa erässä. Ehdotuksessa olisi säännöksiä erien lukumäärästä ja hakemusten määräajoista 73 §:n 2 momentin nojalla.

2 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä yhdessä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausuntoa seuraavilta tahoilta: valtiovarainministeriö, Ruokavirasto, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Puutarhaliitto ry, Kauppapuutarhaliitto ry, Österbottens svenska producentförbund r.f, Andelslaget Närpes Grönsaker, Ålands Trädgårdshall Andelslag, Vihannes-Laitila Oy ja Leppävirran Marja Osuuskunta.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

3.1 Nykytila

Tuottajaorganisaatiotuki perustuu EU:n lainsäädäntöön ja siitä säädetään maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1308/2013, jäljempänä *markkinajärjestelyasetus* sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannes- jalostealan osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä mainituilla aloilla sovellettavien seuraamusten osalta ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 muuttamisesta annetulla komission delegoidulla asetuksessa (EU) N:o 2017/891, jäljempänä *hedelmä- ja vihannesalan delegoitu asetus*.

YMP uudistuksen myötä tuottajaorganisaatiotuesta säädetään myös suunnitelma-asetuksessa sekä suunnitelma-asetusta täydentävässä delegoidussa asetuksessa. Lisäksi uudistuksen seurauksena euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta annettu komission täytäntöönpanoasetus EU N:o 2017/892, jäljempänä *hedelmä- ja vihannesalan täytäntöönpanoasetus* kumotaan [artiklojen 2-22 ja 25-35 osalta asetuksen EU xx/xx perusteella].

3.2 Keskeiset ehdotukset

YMP uudistuksen myötä valtioneuvoston asetuksessa olisi säädettävä asioista, joista on ennen säädetty EU:n tasolla tai markkinajärjestelylaissa. Asetuksessa säädetään uudistuksen myötä esimerkiksi eräistä määrärajoista, joista on säädetty ennen hedelmä- ja vihannesalan delegoidussa asetuksessa ja hedelmä- ja vihannesalan täytäntöönpanoasetuksessa. Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta keskeisiä sisällöllisiä uudistuksia ovat ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimien vaatimukset. Edellä mainituista toimista ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimet ovat kokonaan uudenlaisia toimia. Lisäksi asetusehdotuksen oleellisia muutoksia ovat investointeja koskevien ehtojen lisääminen ja kustannusten kohtuullisuutta koskevat uudet säännökset.

4. Taloudelliset vaikutukset

Asetusehdotuksella ei ole suoranaisia vaikutuksia valtiontalouteen.

Tuottajaorganisaatiotuki on EU:n kokonaan rahoittama tukijärjestelmä, josta säädetään suunnitelma-asetuksessa (EU) N:o 2021/2115. Vuoden 2023 talousarviossa momentille 30.20.46 (EU:n osarahoittama ruokaketjun kehittäminen) on budjetoitu varoja yhteensä 11 030 000 euroa, josta hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien menojen maksamiseen arvioidaan tarvittavan 4 000 000 euroa. Vastaavat EU:lta saatavat tulot tuloutetaan momentille 12.30.01 (EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot).

5. Lausuntopalaute

-

6 Pykäläkohtaiset perustelut

1 § Pykälässä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta.

Ehdotetun pykälän mukaan asetusta sovellettaisiin maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetussa laissa (999/2012) tarkoitettuun hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotukeen ja siinä säädettäisiin liittyvistä tukikelpoisista toimenpiteistä, tuen enimmäismäärän korottamisesta hyväksyttävistä kustannuksista, investointien säilytysajasta, toimintaohjelman ja toimintarahaston hyväksyttävistä muutoksista ja määrärajoista.

2§ Pykälässä säädettäisiin hyväksyttävistä toimenpiteistä ja niiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta.

Markkinajärjestelylain 20 §:n 1 momentin mukaan tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a—i alakohdissa ja 2 kohdan b ja i alakohdissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen. Ehdotetulla pykälällä täsmennettäisiin edellä mainittua markkinajärjestelylain kohtaa.

Ehdotetun pykälän ensimmäisen momentin mukaan tuottajaorganisaatiotukea ei voitaisi myöntää suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan ix-x, xii ja xiii alakohtien mukaisiin toimenpiteisiin eikä b alakohdan mukaisiin toimenpiteisiin, jotka koskevat eläinterveystuotteiden kestävää käyttöä, työehtoja, työnantajan velvoitteita, työterveyttä ja työturvallisuutta. Momentissa rajattaisiin suunnitelman ulkopuoliset toimenpiteet tuottajaorganisaatiotuen ulkopuolella. Monet suunnitelma-asetuksen artiklan 47 1 kohdan a alakohdan ix-x, xii ja xiii alakohtien mukaiset toimenpiteet kuten 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan x alakohdan mukainen eläintautien

vastustamisen parantaminen sekä eläinlääkkeiden, mukaan lukien antibiootit, käytön vähentäminen eivät sovellu luonteensa puolesta hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuen piiriin.

Ehdotetun pykälän toisen momentin mukaan toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävä ajanjakso on kalenterivuositain 1 päivä tammikuuta ja 31 päivä joulukuuta välinen aika.

3 § Pykälässä säädettäisiin ympäristö- ja ilmastotoimien yleisistä vaatimuksista.

Markkinajärjestelylain 21 §:ssä on säädetty tuottajaorganisaation tukikelpoisista ympäristö- ja ilmastotoimista. Lain 1 momentin mukaan tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää toimintaohjelmaan sisältyvien ympäristö- ja ilmastotoimien toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen tuottajaorganisaatiolle, jos toimenpide koskee suunnitelma-asetuksen 46 artiklan e ja f alakohdissa tarkoitettuihin tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä. Ehdotuksessa säädettäisiin tarkemmin ilmasto- ympäristötoimenpiteiden yleisistä vaatimuksista. Ympäristö- ja ilmastotoimiksi voidaan lukea vain suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan i-iv ja vii-viii alakohtien sekä b-d, h ja i alakohtien mukaiset toimenpiteet, jotka liittyvät suunnitelma-asetuksen 46 artiklan e ja f alakohdissa tarkoitettuihin tavoitteisiin ja suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 12 artiklan 1 kohdan a-i alakohtien mukaisiin ympäristötavoitteisiin.

Suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaan, jos jäsenvaltio sisällyttää suunnitelmaansa maatalouden ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin liittyviä tukitoimia hedelmä- ja vihannesalalla sen on esitettävä suunnitelmassa, että asianomaisten toimenpiteiden tarkoituksena on jokin seuraavista:

- a) vähentää nykyistä tuotantopanosten käyttöä, ympäristön pilaantumista aiheuttavia päästöjä tai tuotantoprosessissa syntyvää jätettä;
- b) korvata fossiilisten energialähteiden käyttöä uusiutuvilla energialähteillä;
- c) vähentää tiettyjen tuotantopanosten, kuten kasvinsuojeluaineiden, lannoitteiden, lannan tai muiden eläinulosteiden käyttöön taikka tiettyjen tähteiden tuotantoon liittyviä ympäristöriskejä;
- d) vähentää veden käyttöä;
- e) olla sidoksissa tuottamattomiin investointeihin, joita tarvitaan maatalouden ympäristöön ja ilmastoon liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi, erityisesti silloin, kun kyseiset tavoitteet liittyvät elinympäristöjen tai luonnon monimuotoisuuden suojeluun;
- f) saavuttaa tosiasiallisia ja mitattavissa olevia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä tai kestävä hiilensidonta;
- g) lisätä tuotannon sietokykyä ilmastomuutokseen liittyvien riskien, kuten maaperän eroosion suhteen;
- h) saavuttaa geenivarojen säilyttäminen, kestävä käyttö ja kehittäminen; tai
- i) johtaa ympäristön suojeluun tai sen tilan paranemiseen.

Asetusehdotuksessa ympäristötavoitteella tarkoitetaan edellä lueteltuja 12 artiklan 1 kohdan a-i mukaisia tavoitteita.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuottajaorganisaation olisi toimintaohjelman hyväksymisen hakemisen yhteydessä ilmoitettava mitkä toimintaohjelman toimenpiteet toteutetaan ilmasto- ja ympäristötoimenpiteinä. Tuottajaorganisaation tulisi ilmoituksen yhteydessä toimittaa suunnitelma-asetusta täydentävän asetuksen 12 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaiset tarvittavat tiedot.

Ehdotettavan pykälän 2 momentissa listattaisiin toimenpiteet, jotka voitaisiin hyväksyä ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiksi asetuksen 2 §:ssä säädettyin rajoituksin. Nämä olisivat suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan i-iv ja vii-viii alakohtien sekä b-d, h ja i alakohtien mukaiset toimenpiteet, jotka liittyvät suunnitelma-asetuksen 46 artiklan e ja f alakohdissa tarkoitettuihin tavoitteisiin ja joiden tarkoituksena on toteuttaa yksi tai useampi suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen, 12 artiklan 1 kohdan a-i alakohdan mukainen ympäristötavoite.

Ehdotettavan pykälän 3 momentissa säädettäisiin vaatimus, jonka mukaan toimintaohjelman tulee sisältää vähintään kolme ilmasto- ja ympäristötoimenpidettä tai suunnitelma-asetuksen 50 artiklan 7 kohdan 2 alakohdan mukaisessa tilanteessa vähintään kaksi ilmasto- ja ympäristötoimenpidettä.

Ehdotettavan pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että tuottajaorganisaatiolla, joka toteuttaa edellä 1 momentissa tarkoitettuja ympäristö- ja ilmastotoimenpiteitä, on oltava käytettävissään tarvittava tietämys ja tiedot tällaisten tukitoimien toteuttamiseksi suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 12 artiklan 4 kohdan tarkoittamalla tavalla. Suunnitelma-asetusta täydentävään delegoidun asetuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaan niille, jotka sitä tarvitsevat tarjotaan asianmukaista koulutusta ja asiantuntemusta, jotta voidaan auttaa viljelijöitä, jotka sitoutuvat muuttamaan tuotantojärjestelmiään. Artiklan perusteella tuottajaorganisaatioiden tulee huolehtia asianmukaisen koulutuksen ja asiantuntemuksen tarjoamisesta tuottajajäsenilleen, jos koulutus on tarpeen. Tuottajaorganisaatiot ovat jo kuluneella ohjelmakaudella järjestäneet koulutuksia esimerkiksi integroituun torjuntaan liittyvissä toimenpiteissä.

Ehdotettavan pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että tuottajaorganisaation on sisällytettävä toimintaohjelmaansa edellä 1 momentissa tarkoitettuja ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden osalta suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 12 artiklan 5 kohdan mukainen tarkistuslauseke. Tarkistuslausekkeen mukaan tuottajaorganisaatio sitoutuu muuttamaan ympäristö- ja ilmastotoimenpiteitä tilanteessa, jossa edellä mainittuja toimenpiteitä koskeva sääntely muuttuu.

Ehdotettavan pykälän 6 momentissa säädettäisiin vaatimus, jonka mukaan kaikista toimintaohjelman menoista vähintään 15 prosentin tulee koskea ilmasto- ja ympäristötoimia.

Pykälällä toimenpantaisiin suunnitelmaa, jossa on selostettu tarkemmin ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden sisältöä tarkemmin. Ehdotuksessa toimenpantaisiin myös suunnitelma-asetusta täydentävässä delegoidussa asetuksessa jäsenvaltioille asetettuja vaatimuksia.

4 § Pykälässä säädettäisiin tiettyjä ympäristö- ja ilmastotoimenpiteitä koskevista erityisistä vaatimuksista.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan eräiden ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden olisi edellä 3 § säädettyjen vaatimusten lisäksi täytettävä seuraavat tukikelpoisuusedellytykset:

1) Suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaisissa investoinneissa kastelujärjestelmään vedenkulutuksen on vähennyttävä tosiasiallisesti vähintään 5 prosenttia suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 11 artiklan 4 kohdan b alakohdassa säädetyin ehdoin. Ehdolla viitataan vesimittarijärjestelmään, jonka avulla veden käyttöä voidaan mitata tilan tai asianomaisen tuotantoyksikön tasolla. Osana kasteluun tehtävää investointia tuensaajan on otettava käyttöön vesimittarijärjestelmä.

2) Suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan iv alakohdan mukaisten toimenpiteiden on perustuttava energiakatselmukseen tai energiasuunnitelmaan. Lisäksi aineelliseen omaisuuteen tehtäviin investointeihin, jotka koostuvat energiaa tuottavista järjestelmistä, sovelletaan suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 11 artiklan 3 kohdassa säädettyä rajoitusta. Rajoituksella viitataan ehtoon, jonka mukaan tuotetun energian määrä ei saa ylittää energiamäärää, joka voidaan käyttää vuosittain tuensaajan tavanomaisiin toimiin.

3) Suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan vii mukaisten toimien on vähennettävä sekajätteen määrää tai jätevesiverkostoon menevän orgaanisen aineksen tai ravinnekuormituksen määrää.

Ehdotettavan pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan viii alakohdan mukaiset kasvilajikohtaisen integroidun torjunnan yleisiä periaatteita laajemmat toimenpiteet avomaaviljelyssä ja biologisen torjunnan viljelykasvikohtainen käyttö kasvihuoneissa konventionaalisten torjuntamenetelmien vaihtoehtona, korvataan tuensaajalle kiinteänä vakiomääränä. Kyseiset toimenpiteet on korvattu vakiomääräisinä myös edellisellä rahoituskaudella.

Ehdotettavan pykälän 3 momentissa säädettäisiin vakiomäärästä, joka olisi kasvilajikohtaisen integroidun torjunnan yleisiä periaatteita laajemmille toimenpiteille avomaaviljelyssä 75 prosenttia ja biologisen torjunnan viljelykasvikohtainen käytölle kasvihuoneissa konventionaalisten torjuntamenetelmien vaihtoehtona 95 prosenttia toimenpiteistä tosiasiallisesti aiheutuneista kustannuksista. Korvausprosentit perustuvat Luonnonvarakeskuksen laatimiin taustalaskelmiin.

5 § Pykälässä säädettäisiin tutkimus- ja kehittämistoimien yleisistä vaatimuksista.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuottajaorganisaation olisi toimintaohjelman hyväksymisen hakemisen yhteydessä ilmoitettava, mitkä toimintaohjelmaan toimenpiteet toteutetaan tutkimus- ja kehittämistoimenpiteinä. Tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiksi hyväksytään suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a-i alakohdissa luetellut toimenpiteet 2 §:ssä säädetyin rajoituksin, jotka liittyvät suunnitelma-asetuksen 46 artiklan d alakohdassa tarkoitettuihin tavoitteisiin.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu tutkimustoimenpide olisi toteutettava yhteistyössä tutkimusorganisaation kanssa. Tutkimustoimenpide voisi sisältää myös tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden sekä tutkijoiden kanssa pidettävää yhteydenpitoa. Kehittämistoimenpiteen tulisi sisältää kehittämisen kohdetta ohjaavaa arviointia ja parannusehdotusten laatimista. Tutkimusorganisaatiolla tarkoitetaan tutkimukseen erikoistunutta toimijaa, joka voi olla esimerkiksi yliopisto tai ammattikorkeakoulu. Tutkimus- ja kehittämistoimenpiteeksi ei voitaisi lukea toimenpidettä, jonka toteuttaa pelkästään tuensaajan oma henkilöstö.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan kaikista toimintaohjelman menoista vähintään kaksi prosenttia tulee koskea edellä 1 momentissa tarkoitettuja tutkimus ja kehittämistoimenpiteitä.

6 § Pykälässä säädettäisiin investointien säilytysajoista.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuensaajan olisi käytettävä tuottajaorganisaatiotuella hankittua aineellista ja aineetonta omaisuutta suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisella tavalla.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan investointien olisi säilyttävä tuottajaorganisaation omistuksessa ja hallinnassa niiden verotuksellisen poistoajan loppuun saakka tai 5 vuoden ajan riippuen siitä kumpi ajanjakso on lyhyempi. Investointien verotuksellinen poisto-aika laskettaisiin lain elinkeinotulon verottamisesta (360/1968) mukaan ja se vaihtelisi omaisuuslajista riippuen. Esimerkiksi omaisuuden, jonka käyttöikä on enintään 3 vuotta tai pienhankinnan eli alle 1200 euron suuruisen hankinnan saa poistaa kerralla. Koneiden ja kaluston poistot sen sijaan ovat menojäännös-poistoja ja ne eivät tule ikinä kokonaan poistetuksi verotuksessa, joten niiden on säilyttävä tuensaajan omistuksessa ja hallinnassa viiden vuoden ajan. Viiden vuoden ajanjakson lasketaan alkavan omaisuuden hankintapäivänä tai päivänä, jona tuensaaja saa investoinnin käyttönsä.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan, jos edellä 1 momentissa mainittu ajanjakso ylittää toimintaohjelman keston. Investointi voitaisiin siirtää seuraavaan toimintaohjelmaan.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan, jos toimintaohjelmaan sisältyy tilakohtaisia investointeja, tuottajaorganisaation sääntöihin olisi lisättävä määräykset investoinnin tai sen jäännösarvon takaisinperinnästä jäsenen erotessa organisaatiosta. Takaisinperintä viittaa tässä yhteydessä tuottajaorganisaation toteuttamaan takaisinperintää, jossa se perii investoinnin tai sen jäännösarvon takaisin toimintarahastoon tuottajaorganisaatiosta eronneelta jäseneltä.

7 § Pykälässä säädettäisiin hyväksyttävien kustannusten kohtuullisuudesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuen myöntäjän olisi varmistettava toimintaohjelman kokonaiskustannusarvion kohtuullisuus tukea myönnettäessä siltä osin kuin se on mahdollista. Kustannusten kohtuullisuudesta olisi kuitenkin varmistuttava kaikilta osin viimeistään ennen tuen maksamista.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tilanteessa, jossa hankintaan ei sovelleta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016), kustannusten kohtuullisuuden arvioinnissa voitaisiin käyttää riippumattomia viitekustannuksia. Jos viitekustannuksia ei ole käytettävissä, tuen hakijan tulee toimittaa yli [2 500] euron suuruisissa hankinnoissa selvitys tavanomaisesta hintatasosta, riittävä määrä tarjouksia tai muu selvitys, jonka perusteella kustannusten kohtuullisuus on mahdollista arvioida. Tavanomaisella hintatasolla tarkoitetaan tavaran- tai palveluntoimittajien yleisesti käyttämiä hintoja. Momentissa mainitut viitekustannukset voivat olla Luonnonvarakeskuksen tai muun riippumattoman toimijan laatimia.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan, jos 2 momentissa tarkoitettuja menettelytapoja kustannusten kohtuullisuuden arvioimiseksi ei voida käyttää, viranomaisen on muulla tavoin varmistettava kustannusten kohtuullisuus.

Kohtuullisia kustannuksia arvioitaessa pidettäisiin arviointiperusteena muun muassa toimialan keskimääräistä kustannustasoa. Tuensaajan olisi pyydettävä tarkoituksenmukaisella tavalla tarjouksia siten, että kustannusten hyväksyttävä taso voidaan luotettavasti todeta.

8 § Pykälässä säädettäisiin hyväksyttävien kustannusten rajoituksista

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tukea ei voitaisi myöntää suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen liitteessä II lueteltuihin kuluihin. Viittaus olisi luonteeltaan informatiivinen.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan toimintarahastosta ei voitaisi rahoittaa yksittäisen tilan maanhankintaa tai tuotantotilojen rakentamista.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan matka- ja majoituskustannuksista sekä päivärahoista hyväksyttäisiin toimintarahastossa enintään Verohallinnon päätöksen mukainen verovapaa korvaus.

Ehdotettavan pykälän 4 momentin mukaan suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 23 artiklan 3 kohdan mukaisesti hallintokustannuksiin asetettaisiin kiinteä vakiomäärä, joka olisi enintään kaksi prosenttia hyväksytystä toimintarahastosta. Hallintokustannuksina hyväksytään enintään edellä mainittu vakiomäärä. Hallintokustannuksilla tarkoitetaan kustannuksia, jotka liittyvät toimintarahaston hallintointiin tai toimintaohjelman laatimiseen, toteuttamiseen ja seurantaan. Kiinteä vakiomäärä olisi enintään kaksi prosenttia hyväksytystä toimintarahastosta

Ehdotettavan pykälän 5 momentin mukaan suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 23 artiklan 1 kohdan mukaisissa henkilöstökustannuksissa korvataan enintään saman tyyppisistä palveluista kyseisillä markkinoilla yleisesti hyväksytyjä kustannuksia vastaava määrä. Tuottajaorganisaation tulee toimittaa tarvittavat tiedot Ruokavirastolle edellä mainituista henkilöstökustannuksista. Tarvittavilla tiedoilla tarkoitetaan tuntikirjanpitoa. Vastaavien henkilöstökustannusten arvo tulee olla mahdollista arvioida ja varmentaa tuensaajan kirjanpidosta.

9 § Pykälässä säädettäisiin toimintaohjelman hyväksymisestä ja aloittamisesta

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuottajaorganisaation olisi toimitettava toimintaohjelma hyväksyttäväksi ohjelman täytäntöönpanoa edeltävänä vuonna viimeistään 15 päivä lokakuuta.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan toimintaohjelman toteuttaminen alkaisi 1 päivä tammikuuta.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan toimintaohjelman toteuttamisen hyväksyttävä ajanjakso olisi kalenterivuosittain 1 päivä tammikuuta ja 31 päivä joulukuuta välinen aika.

10 § Pykälässä säädettäisiin tuottajaorganisaation toimintaohjelman muutoksista.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan hakemus toimintaohjelman muutoksista tulisi toimittaa vuosittain viimeistään toteuttamisvuotta edeltävän vuoden 15 päivänä lokakuuta.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin hakemus kesken vuotta tehtäville toimintaohjelman muutoksille olisi tehtävä viimeistään 15 päivänä lokakuuta.

Pykälän 3 momentin mukaan tuottajaorganisaation tehdessä muutoksia 3 §:n mukaisesti ympäristö- ja ilmastotoimiin olisi sen hakemuksen yhteydessä esitettävä suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 12 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettavat tiedot.

11 § Pykälässä säädettäisiin tuottajaorganisaation toimintaohjelman jatkamisesta.

Ehdotettavan pykälän mukaan hakemus voimassa olevan toimintaohjelman jatkamiseksi tulisi toimittaa toteuttamisvuotta edeltävänä vuonna viimeistään 15 päivänä lokakuuta.

12 § Pykälässä säädettäisiin tuottajaorganisaation toimintarahaston hyväksymisestä ja muutoksista

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuottajaorganisaation olisi toimitettava hakemus toimintarahaston määrää koskevan arvion vahvistamiseksi ohjelman täytäntöönpanoa edeltävänä vuonna ja sitä seuraavina vuosina viimeistään 15 päivänä lokakuuta.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tuottajaorganisaation on ilmoitettava muutoksista toimintarahastoon viimeistään 15 päivänä lokakuuta.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan tuottajaorganisaatio voi nostaa alun perin hyväksytyä toimintarahaston määrää enintään 25 prosentilla edellyttäen, että toimintaohjelman yleiset tavoitteet säilyvät samoina.

13 § Pykälässä säädettäisiin tuen enimmäismäärän korotuksesta

Ehdotettavan pykälän mukaan tuen enimmäismäärän korottamiseen sovellettaisiin tuottajaorganisaation hakemuksesta suunnitelma-asetuksen 52 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan, 3 kohdan b-e, g ja h alakohtaa, kohtaa 4, kohtaa 5 ja 6 kohdan b alakohtaa.

14 § Pykälässä säädettäisiin tuen maksun hakemisesta ja tuen osittaisen maksun hakemisesta.

Ehdotus vastaa pääsisällöltään aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuen maksamista olisi haettava edellistä täytäntöönpanovuotta koskien viimeistään 15 päivä helmikuuta.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tuottajaorganisaatiot voisivat hakea tuen osittaista maksamista 1 päivä tammikuuta ja 30 päivä kesäkuuta välisenä aikana aiheutuneista menoista. Aiheutuneilla menoilla tarkoitettaisiin momentissa menoja, jotka ovat aiheutuneet kyseisenä ajanjaksona. Menojen laskutuksen ei tarvitse kohdistua samalle aikavälille. Investoinnin aiheutumisen ajankohtaan ei vaikuta esimerkiksi investoinnista mahdollisesti maksettu ennakko

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan tuen osittaista maksua olisi haettava viimeistään 31 päivänä elokuuta.

Ehdotettavan pykälän 4 momentin mukaan hakemukseen olisi liitettävä selvitys menoista sekä jäljennökset laskuista ja tositteista. Laskujen ja tositteiden toimittamisesta ei ole aiemmin säädetty asetuksen tasolla. Kirjauksen taustalla on suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 21 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta, jonka mukaan jäsenvaltion on säädettävä tuen maksamisesta tuensaajalle tosiasiallisesti aiheutuneiden kohtuullisten kustannusten perusteella, joiden tueksi tuensaajien on toimitettava todisteita, esimerkiksi laskuja.

15 § Pykälässä säädettäisiin voimaantulosta ja siirtymäsäännöksistä.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tämä asetus tulisi voimaan [x] päivänä tammikuuta 2023.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tämän asetuksen voimaantullessa voimassa olevan toimintaohjelman mukaisiin ympäristötoimenpiteisiin sovelletaan tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Voimassa olevan toimintaohjelman ympäristötoimenpiteiden osalta 4 §:n 2 ja 3 momentteja sovelletaan kuitenkin myös voimassa oleviin toimintaohjelmiin.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan tällä asetuksella kumottaisiin hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta annettu valtioneuvoston asetus (522/2013).

7. Voimaantulo:

Markkinajärjestelylain uudistus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023. Valtioneuvoston asetus hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta voidaan antaa aikaisintaan tammikuussa 2023.